

Byggnadsminnesförklaring av byggnader på fastigheten
Gårö 1:270, Hylténs Metallvarufabrik i Gnosjö

Gårö 1:270 ägs av Gnosjö kommun enligt lagfart den 9 januari 1976, nr 1518.

Hylténs Metallvarufabrik startades 1874 av John Edvard Hyltén på fädernegården Hyltan, någon km söder om Gnosjö kyrka. Han började med ett gjuteri och kompletterade detta efter några år med en mekanisk verkstad. Tillverkningen bestod bl a av selbågar, fotogenlampor och s k smålandspungar.

1897 byggde J E Hyltén en ny och för den tiden mycket imponerande fabriksbyggnad i två våningar. Denna fabrik drevs - som den första i trakten - med elektricitet. Han köpte nämligen in sig i ett vattenfall vid Gåröström (där den nuvarande fabriken ligger), anlade där ett kraftverk och drog fram elledning till Hyltan.

Fabriken brann ner 1914 och ersattes då av en ny, som byggdes vid Gåröström i anslutning till kraftverket. Här utvecklades en fabriksanläggning med modellverkstad, gjuteri, träddrageri och mekanisk verkstad.

1975 lades verksamheten vid fabriken ned p g a ägarnas ålder. Den inköptes 1976 av Gnosjö kommun för att man åt framtiden ville bevara en unik industrimiljö och spegla en viktig del av kommunens historia.

Fabriken förvaltas fr o m den 1 januari 1978 av en för ändamålet särskilt bildad stiftelse.

En person har anställts för att hålla delar av den gamla produktionen i gång. Framställning sker av mässingsklockor i olika storlekar. Dessa säljes som souvenirer.

I skrivelse till länsstyrelsen den 20 oktober 1977 har Gnosjö kommun väckt fråga om byggnadsminnesförklaring av de byggnader på fastigheten Gårö 1:270, som är belägna nordväst om allmänna vägen 624.

1978-12-15

11.392-2644-77

Byggnadsnämnden har meddelat att den inte har något att erinra mot byggnadsminnesförklaringen och föreslagna skydds-föreskrifter. (Protokoll 1977-11-22, § 414 och 1978-02-28, § 32).

Kulturnämnden stöder planerna på byggnadsminnesförklaring. (Skrivelse den 2 augusti 1978).

De byggnader, som ligger nordväst om väg 624 är tretton till antalet. (Se bifogad karta byggnad nr 1 - 13). Samtliga utom nr 2 och 8 är av trä. Nr 2 är uppförd i tegel.

Samtliga byggnader utom nr 8 (ett nyligen byggt garage), bevarar egenarten hos en gången tids byggnadsskick och är med hänsyn därtill att anse som synnerligen märkliga. På grund härav förklarar länsstyrelsen enligt 1 § lag om byggnadsminnen de på bifogad karta med nr 1 - 7 samt 9 - 13 angivna byggnaderna för byggnadsminnen. Länsstyrelsen meddelar vidare för samma byggnader jämlikt 2 § samma lag följande skydds-föreskrifter, vilka ej bedömts medföra att pågående användning av byggnad eller område avsevärt försvåras.

1. Byggnader får ej utan länsstyrelsens samtycke rivas, flyttas eller eljest till sitt yttre ombyggas eller på annat sätt förändras.

2. Arbeten i byggnadernas inre, som medför förändring av befintlig rumsindelning eller ingrepp i byggnadsstommen eller äldre inredningsdetaljer, skall utföras i enlighet med av länsstyrelsen granskade och godkända förslag.

3. Till byggnaderna hörande markområde, vilket med punkt-streckad linje avgränsats på bifogad karta, må ej utan länsstyrelsens samtycke ytterligare bebyggas eller bli föremål för annan väsentlig förändring.

4. Byggnaderna skall ägnas för deras bestånd erforderligt löpande underhåll.

Enligt 14 § tredje stycket lag om byggnadsminnen länder detta beslut till efterrättelse utan hinder av förd klagan.

Besvärshänvisning - se bilaga.

Beslut i detta ärende har fattas av styrelsen. I beslutet deltog landshövding Sven af Geijerstam jämte ledamöterna Stig Andersson, Börje Björklund, Herbert Johansson, Nils Jonsson, Rune Kling, Axel Ljungberg, Erik Magnusson, Nils-Yngve Nilsson och Nils Rigmark samt inträdande suppleanten Hugo Henriksson.

LÄNSSTYRELSEN
i Jönköpings län
Länsantikvarien

BESLUT

1978-12-15

11.392-2644-77

I den slutliga handläggningen deltog även länsråd Ragnar Forss, förste länsassessor Håkan Bredin, bitr länsarkitekt Bo Levinson och länsantikvarie Per-Olof Ringquist, den sistnämnde föredragande.

Sven af Geijerstam

Per-Olof Ringquist

Hylténs Metallvarufabrik Gårds 1:270
GNOSJÖ k:n

Byggnadernas numrering enl. fotodokumentationen.

--- Föreslagen områdesgräns för byggnadsminnesförklaring.

